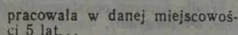

Pojedynek Grakauskasa - Antanawicziusem

Więc co się będzie przydzia-
lać? Mikrofony były „czerwone”,
kiedy również dyskutowano o
przywilejach kupna ziemi roz-
parcelowanych gospodarstw ze-
spółowych. Kto ma pierwszeń-
stwo? Byli właściciele, zesłań-
cy, emeryci, młodzi specjaliści?
Emeryci odpadli, pozostali ze-
słańcy i młodzież, która prze-

W zasadzie nie udzielono również informacji dotyczących przekształceń administracyjno-terytorialnych w republice, aczkolwiek frakcja polska parlamentu tego żądała. Kierownik wydziału w rządzie nie mógł być nie kompetentny odpowiedzieć na nurtujące deputowanych, a zarazem mieszkańców Wileńszczyzny, kwestie. Tymczasem wicepremier W. Pakalskijs przyjął gości...

Zygmunt WIRPSZA

Dla uczczenia Dnia Państwa Prezydium Rady Najwyższej Republiki Litewskiej postanowiło, aby 6 lipca zgodnie z Ustawą o flagie państwowej wywiesić flagę państwową Litwy.

Tragiczne były ostatnie lata panowania władcy. W 1260 r. porzucił on chrześcijaństwo i nawet pomagał Zmudzi w jej walce z Krzyżakami. W trzy lata później sam stał się ofiarą spisku książąt dzielnicowych.

W dniu dzisiejszym odbędą się imprezy kulturalne. W Miednikach w obrobie ruin zamku – zawody w strzelaniu z łuku, zbiórka ludzi noszących imię Mindaugas. Natomiast w Wilnie na placu Daukantas będzie grać orkiestra dęta, a w zaulku Pilies (Zamkowy) – wystawa prac mistrzów ludowych.

(ELTA)

Nasze Stowarzyszenie nikomu nie grozi, nikogo nie obraża. Chcemy tylko minimalnej sprawiedliwości, chcemy, aby ktoś wniknął w naszą beznadziejną sytuację.

Rozmawiała
Barbara ZNAJDZIŁOWSKA

Nieulega wpatliwosci, ze wywieszenie flag innego panstwa na urzeczach państwowych jest rzecza nie do przycięcia, prowokacyjna. Po drugie, jeżeli pragnie sie kontynuować tradycje Wielkiego Księstwa Litewskiego, jeżeli pragnie się kontynuować miejscowe tradycje lub myśli się o jakiejkolwiek symbolicznej miejscowej — powiedzmy, o fladze, herbie renowacji wielkiego lub solecznickiego, to należałoby czynić to w sposób cywilizowany. Jest

(Dokończenie na str. 2)

W rocznicę operacji „Ostra Brama”

Czas krzyżamiznaczony

Amelia Kralowa w latach II wojny światowej była żołnierzem i samotną podziemniczką. Do najstarszych partyzantów oddziału, walczących na kręśach Rzeczypospolitej, należała do właściwych Polakom. To właśnie ona była największą z Okręgu Wielkopolskiego Nowogrodzkiego AK. W 1934 r. wzięła udział w "Ostrej Bramie", której operacją było wykorzystanie złodziei niemieckich i rabunkowców polnych. Wyniosła Operację rozpoczęła się z 6 na 7 lipca i zakończyła się 13 lipca. Na ten temat wiele napisano, wydawnictwa książki traktujące m.in. o polityce militarnej i politycznej tej operacji. Jest to domena dla historyków, naukowców - Należałoby z tych chłopcech - Najbardziej z nich ziemskich, partyzantach i AK, o ich losach, tragediach i szlachetności wierszy nie jest - nie wyszło. Tę książkę pisał, może wciąż pozostaje imiona autor, o których były akowie Karol Kosiniński "Lus" (obecnie mieszka w Gdańsku) z 7 Wi. Wskazywałbyśmy, Wilhelm'a W. Wskazywałbyśmy pl., Partyzanci w Warszawie, powstałym w Puszczy Państwowej latami 1944 r., pisze; Zarwali zasłoneż wrażeń Niemcy

Ignacju matkę żonę dziewczynki
ciężko dom zmieniając na leśne ostypy
wyróżnia komendant karabin
prawem
Wszystką gwiazdą przewodnią
widok do Polski bez kaidan

pod świerkami mchy wilgotne
ukoją i rany i serce
i duszę zbolalą w

poniewierce
wtem sygnał i już wąż się
wije
tu ukąsi tam się dzielnie bije
a dnie krzyżami znaczą drogę
gdzie jesteś moja najmilsza
nie płacz przyjdź ucałuj
w dniu naszego zwycięstwa
Nie wszystkim było sądzone
wrócić do swoich domów, do
rodzin.

Gmentarz na Rossie. Tam, gdzie się znajduje Serce Marzalska i prochy Matki oraz leżą żołnierze, są też groby poległych akowców. Po lewej stronie kwatery, w pobliżu ogrodzenia, stoi pomnikcek ze strąconym krzyżem i z tabliczką, informującą, że tu spoczywa Stefan Calo, ur. 26.V.1929, zm. 8.VII.1944 r. Jako zaledwie 15-letni partyzant AK ps. „Wiarus” z garnizonu im. Wilna, członek Związku Harcerstwa Polskiego, padł na którejś z ulic wyzwalałszy swe rodzinne miasto. Rodzice wyjechali do Polski, mieszkali w Gdańsku. Dobrze było, gdyby tym pomnikczkiem zapobiegali się nasi harcerze

Nie opodal znajduje się także pomnik uczestnika walk o Wilno Juliana Tolłoczki, partyzanta 3 Brygady „Szczerbca”. Przed pomnikiem stoi zmurszały krzyż. Kto tu leży? Na Roszie po ponad 40 grobach zachowały się ślady: krzyże, pomniki lub ich fragmenty, pagórki mogilne. Dziesiątki innych zapadły się w ziemię. Znane są nazwiska

większości tu spoczywających.
Cześć Ich pamięci!

[illegible]

Wciąż otrzymujemy informacje o zapomnianych, zrównanych z ziemią grobach akowców znajdujących się w różnych zakątkach Wileńszczyzny. W Majkunach k/Bujwidz leży zastrzelony Dunowski, w Ochotnikach - Mackiewicz, Suchodolski. Podobna mogiła jest w Kowszadolach. Najwyższy czas upamiętnić te miejsca i postawić krzyże.

Dostychać nie udało się
 ległych wokół parzyantów po-
 na. Lisowski, Stefanowi-
 cza, Podczasz, Stefanowi-
 dowiedzieliśmy się o luterze-
 go mieszkańca Tadeusza To-
 maszewskiego, byłego żołnierza
 por. „Wacława” Wiesława Ma-
 kowskiego z 7 Brygady „Wil-
 helma” o niektórych szczegó-
 łach akcji na pociąg pancerny
 pod Wielkim Połem, na bunkier
 na rzece Mereczanka i in., któ-
 rych uczestnikami był również
 pan Tadeusz. Jednocześnie po-
 znaliśmy losy por. „Wacława”
 – jego ojca Czesława Makow-
 skiego, mjr rez. 3 DAKU z
 Wilna, o których napisali także
 Janina Kielczewska-Micheja z
 Warszawy i Lucjan Fabiano-
 wicz z Lublina, Por. „Wacław”
 poległ w 1944 r. w miejscowości
 Gaj i został pochowany na
 cmentarzu w Skorbutanach. Je-
 go ojciec, Czesław Makowski,
 poseł p. smierł. syna do la-
 sów. Przemysław pseudonim „Wie-
 sław”. Był w najbliższym otocze-
 niu gen. Aleksandra Krzyżo-
 nowskiego „Wilka”. Po aresztowa-
 niu Cz. Makowski został
 wywieziony wraz z innymi ofi-
 cerami do ZSRR.

Podczas spotkania z Tadeuszem Tomaszewskim przeżyłem wzruszającą chwilę. Ze łzami

w oczach pan Tadeusz pokazał reprodukcję obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej z medalika, który nosił ze sobą podczas wszystkich akcji partyzanckich. „To Matka Boska Częstochowska uratowała mi życie” — twierdził z przekonaniem były partyzant.

AK i został partyzantem. Wspomnienia pana Ewolda odpowiadały faktom, które podał Tadeusz Tomaszewski. Gdyby tak po latach mogli się oni spotkać w miejscach swej partyzanckiej młodości?

Jerzy SURWIŁO

Niedawno Telewizja Warszawska nadała audycję z udziałem byłego żołnierza 7 Brygady „Wilhelma” Ewolda Krolla „Karlika”, który uczestniczył w wyżej wspomnianych akcjach. Jako Polak ze Śląska w czasie wojny został wcielony do Wehrmachtu. Ranny podczas walk w Rosji znalazł się w Wilnie. Czuł się zawsze Polakiem, patriotą, więc nawiązał kontakt z

NA ZDJĘCIACH: mogiły Stefana Cajo i Juliana Tołoczki na Roscie; grupa akowców, która najprawdopodobniej stanowiąła część garnizonu m. Wilna — jeżeli ktokolwiek rozpozna partyzantów utraconych na zdjęciu, prosimy o odezwanie się; Tadeusz Tomaszewski z obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej.

Fot. W. Charin

Zaprasza „Kronika pamięci”

Wyręczenie medali „Za udział
w wojnie obronnej 1939” i
przekazanie sztandaru Klubowi
Żołnierzy AK

...br., we czwartek, o
...i, w sali Towarzystwa
... (Wilno, ul. Wileński
... grupie się wręczenie ko-
...bych byłych żołnierzy
...medali „Za udział w
...coronne” 1939”, przyz-
...na na mocy dekretu Pre-
...za Rzeczypospolitej Pols-
...za Walecy.

...wierzość zaprasza się
...kompaniantów (po-
...nazwiska ku wiado-
...niektóre ad-
...kładnie i zaprosze-
...nie począ mogą nie
...Kasimiera Bilksa, Hipo-
...Józefa Butkiewicza,
...Charyłowna, Ab-

rama Cukierniana, Jana Daszkiewicz, Adama Dunowskiego, Józefa Grochowskiego, Jana Gryckiego, Stanisława Grybiewicza, Bronisława Hajdukiewicza, Mieczysława Hajdukiewicza, Bolesława Jacynę, Stanisława Jurgielewicz, Wacława Kmiecika, Jana Kmiecika, Edwarda Kolaszewskiego, Leona Kosowskiego, Stanisława Kowalskiego, Michała Lechowicza, Michała Lejkę, Zenona Leszczyńskiego, Bolesława Lubckiego, Bolesława Łągę, Antoniego Maciejewskiego, Pawła Mackiewicza, Wacława Makowskiego, Witolda Markowskiego, Wacława Markowskiego (medal został przyznany pośmiertnie),

Józefa Mieldziuka, Antoniego Milewica, Pawła Paczkowskiego, Bronisława Papinię, Franciszka Pawłukowicę, Hieronima Perwiesza, Józefa Pietkiewicza, Antoniego Pietruszewicza, Aleksandra Piotrowskiego, Józefa Podleckiego, Bronisława Radziewicza, Wincentego Rybaka, Wacława Siemaszkę, Edwarda Sienkiewicza, Michała Skuratę, Aleksandra Subotkiewicza, Józefa Szablinskiego, Feliksa Szafrańczowicza, Stanisława Szantora, Stefana Szyszkowskiego, Stanisława Tunkiewiczą, Czesława Unikowskiego, Anatola Uścińcowiczą, Władysława Wejkowskiego, Kazimierza Wojtkiewicza, S. Kazimiera, Kazimierza Wojtkiewicza, S. Macieja, Franciszka Wojtkuna, Józefa Wołodkowicza, Władysława Wol-

Po wręczeniu medali odbędzie się uroczyste przekazanie sztandaru Klubowi Żołnierzy AK Ziemi Wileńskiej. Zaprasza się żołnierzy Września, AK, ich rodziny, przyjaciół i sympatyków.

ROCZNICE TYGODNIA

* 9 lipca 1696 r. zmarł **Wacław Potocki** (ur. 1621), polski poeta, jeden z najwybitniejszych pisarzy politycznych i obywateli.

* Przed 50 laty, 10 lipca 1941 r. rozpoczęła się bohater-ska obrona Leningradu.

* 10 lipca 1781 r. urodził się Antoni Marcinowski (zm. 1855), wydawca, działacz społeczny, redagował i wydawał w Wilnie gazetę „Kurier Litewski” i czasopismo „Dziennik Wileński”; w swej drukarni wydawał książki w językach polskim, litewskim, rosyjskim, francuskim, niemieckim, greckim i łacińskim. Po jego śmierci drukarnię prowadził jego żona Wincenta.

* Przed 120 laty, 10 lipca 1871 r. urodził się Marcel Proust (zm. 1922), pisarz francuski

* 10 lipca 1856 r. urodził się Nikola Tesla (zm. 1943), chorwacki inżynier, wynalazca transformatora wysokiej częstotliwości.

* Przed 80 laty, 11 lipca 1911 r. urodził się Witas Zi-
lius (zm. 1961), dyrygent li-
lewski.

* 12 lipca 1941 r. ZSRR i Wielka Brytania podpisały umowę o wspólnych działaniach w wojnie z III Rzeszą.

* Przed 140 laty, 12 lipca 1851 r. zmarł **Louis Daguerre** (ur. 1789), francuski malarz de-

korator, współwynałazca techniki fotograficznej — dagerotypii.

* 12 lipca 1536 r. zmarł
Erazm z Rotterdamu (ur. 1467),
holenderski filolog i filozof, je-
den z najwybitniejszych huma-
nistów odrodzenia.

* Przed 40 laty, 13 lipca 1951 r. zmarł Arnold Schönberg (ur. 1874), kompozytor austriacki.

* 14 lipca 1966 r. zmarł Władysław Staniewicz (ur. 1888), ekonomista, w latach 1931—39 profesor Uniwersytetu Wileńskiego, od 1933 r. — rektor.

